सद्यस्कारांएकाहसाध्यांइष्टिंप्राजापत्यांत्रैधातवींवा सर्ववेदसदक्षिणांसर्वस्वदक्षिणां सर्वान्वेदान्सदक्षिणानित्यपपाठः ॥ २३ ॥ आत्मयाजीजीवच्छ्राद्धादिकृत्आत्मरतिरात्मनिष्ठः संधिरार्षः आत्मक्रीड श्चआत्मसंश्रयश्चनतुस्त्र्यादिक्रीडोराजाद्याश्रयः ॥ २४ ॥ तीव्रतरवैराग्याभावेतुपक्षांतरमाह साद्यस्कारान्सद्यएवक्रियंतेतान्ब्रह्मयज्ञादीन् इष्टीश्चदर्शपूर्णमासमित्रविंदादीः ताभिस्तावद्यजेत्यदैवयस्मिन्नेव कालेयाजिनांयज्वनांयज्ञात्कर्ममयादन्याआत्मनीज्याआत्मयज्ञोयोगाभ्यासःप्रवर्ततेतावदेवतान्कुर्यादित्यर्थः यथोक्तंभगवता आरुरुक्षोर्मुनेर्योगंकर्मकारणमुच्यते योगारूढस्यतस्यैवशमःकारणमुच्यतइ ति ॥ २५ ॥ आत्मनीज्यायाःस्वरूपमाह त्रीनिति हृदयंगार्हपत्योमनोन्वाहार्यपचनआस्यमाहवनीयइतिवैश्वानरविद्योक्तप्रकारेणआत्ममोक्षणाद्देहपातावधिआत्मनिदेहेएवाग्नीन्यजेत्प्राणाग्निहोत्रविधि ना तद्यद्वक्तंप्रथममागच्छेत्तद्धोमीयंसयांप्रथमामाहुतिंजुहुयात्तांजुहुयात्प्राणायस्वाहेत्यादिश्रुतेर्यजुषउच्चारणानंतरंपंचग्रासान्प्राश्नीयात्षड्वा अकुत्सयन्अन्नमनिंदन् ॥ २६ ॥ वाप्यवापयित्वा ॥ २७ ॥

चतुर्थेचायुषःशेषेवानप्रस्थाश्रमंत्यजेत् ॥ सद्यस्कारांनिरूप्येष्टिंसर्ववेदसदक्षिणां ॥ २३ ॥ आत्मयाजीसोत्मरतिरात्मक्रीडात्मसंश्रयः ॥ आत्मन्यग्नीन्समारो प्यत्यक्त्वासर्वपरिग्रहान् ॥ २४ ॥ साद्यस्कांश्चयजेद्यज्ञानिष्टीश्चैवेहसर्वदा ॥ यदैवयाजिनांयज्ञादात्मनीज्याप्रवर्तते ॥ २५ ॥ त्रींश्चैवाग्नीन्यजेत्सम्यगात्मन्येवा त्ममोक्षणात् ॥ प्राणेभ्योयजुषःपंचषट्प्राश्नीयादकुत्सयन् ॥ २६ ॥ केशलोमनखान्वाप्यवानप्रस्थोमुनिस्ततः ॥ आश्रमादाश्रमंपुण्यंपूतोगच्छतिकर्मभिः ॥ ॥ २७ ॥ अभयंसर्वभूतेभ्योदत्वायःप्रव्रजेद्द्विजः ॥ लोकास्तेजोमयास्तस्यप्रेत्यचानंत्यमश्नुते ॥ २८ ॥ सुशीलवृत्तोव्यपनीतकल्मषोनचेहनामुत्रचकर्तुमीहते ॥ अरोषमोहोगतसंधिविग्रहोभवेदुदासीनवदात्मविन्नरः ॥ २९ ॥ यमेषुचैवानुगतेषुनव्यथेत्स्वशास्त्रसूत्राहुतिमंत्रविक्रमः ॥ भवेद्यथेष्टागतिरात्मवेदिनिनसं शयोधर्मपरेजितेंद्रिये ॥ ३० ॥ ततःपरंश्रेष्ठमतीवसद्गुणैरधिष्ठितंत्रीनधिवृत्तिमुत्तमं ॥ चतुर्थमुक्तंपरमाश्रमंशृणुप्रकीर्त्यमानंपरमंपरायणं ॥ ३१ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांति०मोक्ष०शुकानुप्रश्नेपंचचत्वारिंशदधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २४५ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ २८ ॥ नचेहनामुत्रचइहलोकनिमित्तंपरलोकनिमित्तंवाकर्त्तुंकर्मानुष्ठातुमीहतेइच्छति ॥ २९ ॥ यमेषुअहिंसासत्यास्तेयब्रह्मचर्यापरिग्रहाख्येषु चात्शौचसंतोषतपःस्वाध्यायेश्वरप्रणिधानाख्येषुनियमेषु स्वशास्त्रेति स्वस्यसंन्यासविधेःशास्त्रंतत्रस्थंसूत्रंलोकानिमंलोकममुंचपरित्यज्यात्मानमन्विच्छेदित्येवंरूपं आहुतिमंत्रःशिखांयज्ञोपवीतमित्येतत्सर्वंभूःस्वाहेत्यप्सुप्रक्षिप्येतिश्रुतिनिर्दिष्टः तत्रउभयत्रापिविक्र मःपराक्रमोयस्यसतथा यथेष्टाचिरजीवितावासद्योमुक्तिर्वाक्रममुक्तिर्वाइच्छयाभवतीत्यर्थः ॥ ३० ॥ त्रीनाश्रमानपेक्ष्याधिष्ठितमधिकत्वेनस्थितं यतोधिवृत्तिअधिकाशमाद्यात्मिकावृत्तिर्यस्मिंस्तं परमं मोक्षहेतुत्वात् ॥ ३१ ॥ इतिशांति०मो०नै०भा०पंचचत्वारिंशदधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २४५ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

Digitized by Google